

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 762/2025
22.01.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Миљуш, председника већа, Јасмине Стаменковић, Татјане Ђурица, Татјане Матковић Стефановић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца SKILLSET доо Београд, чији је пуномоћник Небојша Качавенда, адвокат из ..., против туженог ГРИКОМ доо из Београда, чији је пуномоћник Милан Шобот, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4888/2024 од 18.09.2025. године, у седници одржаној 22.01.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4888/2024 од 18.09.2025. године, као изузетно дозвољеној.

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, па се **ПРЕИНАЧАВАЈУ** пресуда Привредног апелационог суда Пж 4888/2024 од 18.09.2025. године и пресуда Привредног суда у Београду П бр.541/2024 од 23.07.2024. године у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиоца да се тужени обавезе на исплату износа од 12.960,00 динара са законском затезном каматом од 14.02.2023. године до исплате и **ПРЕСУЂУЈЕ** тако што се тужени **ОБАВЕЗУЈЕ** да тужиоцу плати 12.960,00 динара, са законском затезном каматом од 14.02.203. године до исплате, као и трошкове спора у износу од 54.000,00 динара на име трошкова првостепеног поступка, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 27.500,00 динара, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П бр.541/2024 од 23.07.2024. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезе да му плати 12.960,00 динара са законском затезном каматом од 14.02.2023. године до исплате и 983.872,50 динара са законском затезном каматом од 01.09.2023. године до исплате. Тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове поступка у износу од 149.062,50 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж бр.4888/24 од 18.09.2025. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Благовременом ревизијом тужилац побија правноснажну другостепену пресуду у делу којим је одбијен тужбени захтев за део главног дуга од 12.960,00 динара са каматом од 14.02.2023. године до исплате, са позивом на члан 404. ЗПП. Истиче да је погрешно примењено материјално право и да је одлука у супротности са праксом Привредног апелационог суда и других судова у вези са питањем двоструке исплате дуга и примене правила о урачунавању испуњења. Предлаже да се ревизија усвоји и нижестепене пресуде укину у побијаном делу или да се преиначе и усвоји захтев тужиоца, а тужени обавезе на плаћање трошкова првостепеног и другостепеног поступка одређених у току поступка, као и трошкове ревизијског поступка које одређује.

Чланом 404. ЗПП, је прописано да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правне питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права. О дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Врховни суд налази да постоји потреба уједначавања судске праксе у вези са спорним питањем примене правила о урачунавању испуњења, као и права на повраћај двоструко плаћеног дуга, па је на основу члана 404. став 2. ЗПП одлучио као у ставу 1. изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. истог закона, Врховни суд је установио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку доношења првостепене пресуде није било битне повреде из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању које је утврдио првостепени суд, у односу на део тужбеног захтева којим се захтева враћање износа од 12.960,00 динара са каматом, овај износ представља дуг по два рачуна бр.01-1791-21 и бр.01-1894-21. тужилац је тај дуг платио туженом дана 17.09.2021. године. У моменту исплате, имао је дуговање према туженом у већем износу од уплаћеног, а приликом уплате је назначио да се уплата односи на наведена два рачуна. У поступку извршења на основу веродостојне исправе, покренутог предлогом овде туженог, након правноснажности решења о извршењу, извршена је наплата целокупног потраживања дана 14.02.2022. године. Решењем о извршењу су поред осталих, обухваћена дуговања по рачуну 01-1894 у износу од 6.480,00 динара и по рачуну 01-1791 у истом износу од 6.480,00 динара. Решење о извршењу на основу веродостојне исправе постало је правноснажно тако што тужилац као извршни дужник није изјавио приговор против решења.

На основу тако утврђених чињеница нижестепени судови одбијају захтев тужиоца за исплату наведеног износа. Првостепени суд сматра да се прелаз дела имовине тужиоца у имовину туженог у поступку извршења заснива на пуноважном правном основу, на правноснажном решењу суда које не може бити преиспитивано у овом судском поступку. Правноснажност, према становишту првостепеног суда, покрива све евентуалне неправилности које се не могу отклонити у другом поступку, јер би се тиме нарушио принцип правне сигурности.

Другостепени суд прихвата образложење првостепеног суда, и образлаже да су неосновани жалбени наводи тужиоца којима оспорава примену правила о урачунавању испуњења распоређивањем уплата на друге фактуре испостављене од стране туженог. И другостепени суд је на становишту да тражени износ није прешао без правног основа

у имовину туженог, већ на основу правносажних решења о извршењу Привредног суда у Београду Иив 6758/22 односно Иив 6756/22.

Према становишту Врховног суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право.

Правила о урачунавању испуњења су уређена чланом 312. ЗОО. Том одредбом је прописано да када између истих лица постоји више истородних обавеза, а оно што дужник испуни није довољно да би се све могле намирити, а не постоји споразум повериоца и дужника, урачунавање се врши оним редом који дужник одреди најкасније приликом испуњења. Ако такве изјаве дужника о урачунавању нема, онда се обавезе намирују редом како је која доспела за испуњење. Ако је више обавеза истовремено доспело, онда се намирују оне које су најмање обезбеђене, а када су подједнако обезбеђене, прво се намирују оне које су дужнику на највећем терету. Следи да се приликом испуњења као прво правило примењује споразум странака. Затим, редослед који је одредио дужник и то најкасније приликом испуњења. Остала правила се примењују супсидијерно ако нема места примени претходних.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је приликом плаћања навео рачуне по којима плаћа дуг, па тужени као поверилац није био овлашћен да врши распоређивање уплата по свом нахођењу, подносно по редоследу доспелости.

Стицање без основа је уређено одредбама чланова 210.-219. ЗОО. Опште правило је прописано у члану 210. закона. По овом правилу стицање без основа постоји ако је неки део имовине једног лица на било који начин прешао у имовину другог лица, а тај прелаз нема свој основ у неком правном послу или у закону. Тада је стилацац дужан да га врати, а када то није могуће да накнади вредност постигнутих користи. Обавеза враћања постоји и када се нешто прими с обзиром на основ који се није остварио или који је касније отпао.

Посебан вид стицања без основа уређује члан 212. ЗОО. Предвиђа да онај ко је исти дуг платио два пута, па макар једном и по основу извршне исправе, има право тражити враћање по општим правилима о стицању без основа. Из ове одредбе произлази да се неосновано обогаћење огледа у чињеници да плаћање које је извршено два пута има основ, али да се имовина неосновано умањила тако што је исти дуг плаћен два пута, односно да се имовина неосновано увећала тако што су за један дуг примљене две уплате, па макар једна и на основу извршне исправе.

С обзиром на то нижестепени судови погрешно закључују да је право тужиоца на враћање не постоји зато што је исплата у извршном поступку извршена на основу правноснажног решења о извршењу против кога тужилац није изјавио приговор. Правноснажно решење о извршењу на основу веродостојне исправе стиче својство извршне исправе на основу које се извршење спроводи. Тачно је да је на тај начин исплата извршена по правном основу и да се правноснажно решење не може испитивати у парничном поступку. Али то не значи да дужник који је пре спровођења извршења добровољно платио исти дуг, означавајући шта плаћа, нема право да захтева враћање износа који је плаћен по други пут, у овом случају принудним путем на основу извршне исправе.

У конкретном случају, пре спровођења извршења, тужилац је добровољно извршио обавезу по наведена два рачуна, а дуг по истима је обухваћен решењем о извршењу на основу веродостојних исправа. Спровођењем извршења након његове правноснажности, исти дуг, дуг по предметна два рачуна је плаћен два пута. Једном добровољно од стране дужника, а потом и принудним путем. Од момента када је принудним путем извршена наплата, ради се о двострукој исплати дуга и тужилац има право на основу члана 212. ЗОО, да захтева повраћај онога што представља друго плаћање, заједно са каматом од дана исплате, јер је тужени сходно члану 214. ЗОО, био

несавестан. Наиме, упркос изјави тужиоца шта плаћа добровљним уплатама, тужени је раздужио потраживање по другим, старијим рачунима што није имао право и за плаћени дуг поднео предлог за извршење на основу веродостојне исправе. Зато је правилном применом члана 210, 212. и 214. ЗОО, требало усвојити тужбени захтев у побијаном делу, па је на основу члана 416. одлучено као у изреци ове пресуде.

Одлука о трошковима донета је на основу члана 153, 154. и 165. ЗПП. Тужиоцу су досуђени трошкови сразмерно успеху у спору, према опредељеном захтеву и према томе који су трошкови стварно учињени и били потребни. У првостепеном поступку по 9.000,00 динара за састав тужбе и једног поднеска, по 13.500,00 динара за заступање на четири рочишта, 9.000,00 динара за приступ на једно неодржано рочиште. У ревизијском поступку 18.000,00 динара за састав ревизије, 3.800,00 динара на име таксе на ревизију и 5.700,00 динара на име таксе на одлуку по ревизији. С обзиром да тужилац није определио трошкове жалбеног поступка, исти му нису ни досуђени.

**Председник већа - судија
Татјана Миљун, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић